Norman Károly

Tea

Apró gyári egyesületben úsztam, sok ilyen működött akkoriban a régi Császár uszodában, világcsúcsok ódon színterén. Még állt a kehelyforma csobogókút, alacsony párkányú gyermekmedencébe folyatva vizét; még nem száradtak ki a fák, amelyeket a tikkadt nyarakon izzón vett körül a pirosas, recés mozaiklapozás, sütögetve az ember talpát. Repedezett volt a homokbeton lelátó, de a belemángorolt rücskökkel, a vaskorlát alatt megfolyt zöld festékcsíkjaival barnára sült meztelenségek lépcsőzetes színpadaként működött. Ez volt a Nyár.

Télen, szegény egyesület úszója lévén, az amúgy is korai sötétedés emléke is elmerült este fél kilencre, amikor kékre fagyva kikapaszkodtam a vízből. A medence falán, húsz-harminc centire a víz nyaldosásától, vastagodó jégréteg indult fölfelé, és áthajlott a mozaiklapokban folytatódó betonszegélyre. Éles jégtöredékek, lábnyomos firn egyetlen gleccserré tették az uszoda udvarát; a gomolygó, hideg pára a víz fölött épp csak sejtette, hogy a lelátó lépcsőzetén élükre állítva, sötéten sorakoznak a piskótára hajlított vascsőből és keményfa lécekből szerkesztett napozópadok a fekete foltos, kétarasznyi hóban.

Kimásztam a csapvíz-hőfokú medencéből, gőzölgő testtel, és a másik gyerekmedencébe vetettem magam: csaknem égetett eleinte. Boldogan elengedtem magam, pedig nem volt meleg, és a csöndes hűlésnek ily módon védekezés nélkül adtam át magam. Meg is éreztem hamarosan, hogy hűvös a víz, és én a másik medencében hagytam az energiáim javát. Aztán már hideg volt, és lassan vacogni kezdtem, utolsóként, a néptelenné váló sötétségben. Végül bizonyossággá erősödött a tudás, hogy ha csak öt percig maradok még, soha többé nem jövök ki; reggelig nem keres senki, és én addigra kihűlök, keményre fagyok, és nincs az a tavasz, amely jóvá tehetné a kegyetlen fagy alattomos gyilkosságát. Talán először éreztem meg, hogy vannak helyzetek, amikor magamnak kell megtennem egy-s-mást az életemért.

Kiléptem a medencéből a hóba. Derékszögben meghajoltam a reszkető, rángatózó, csillapíthatatlan görcstől, és ahogy a fagy dermesztette, törékennyé üvegesedett lábaimtól telt, igyekeztem a folyosói fél fények felé; már oltogattak odabent. Húsz méter, az életért... És odabent vár Isten gyönyörű ajándéka: a gőzforró zuhany!

Beléptem a sötét zuhanyozóba, gyanús csönd fogadott, amelyet ritkás csöppenések törtek meg. Nyitnám a forró csapot, de már egészen nyitva volt, és nem jött belőle semmi. Mosdani mégis kell. A hideg víz fagyponthatáron;

lemosdottam vele, és a lélek tele teljessé vált. Egy egész nap elmúlt, és már reggel tél volt benne; s nem volt egy percnyi föloldozás, amely feledtethette volna a süvöltő, ordító telet. Felöltöztem; innen még jó óra hazáig.

Húsz percig vártam a hóban a Kolozsi téren a buszra. Az megmegcsúszva negyed óráig vitt a hegygerincre, ahol kiszálltam, és a sötét éjszakában, tíz óra felé, tapostam a hófúvást, vizes hajamban csilingeltek a jégcsapok. További húsz perc múltán beléptem a rozzant bagolyvárba, szülőházamba. Minden kályha rég kialudt, mindenki állig paplanokba burkolva álmodott, és nekem valami kis meleget kellett valahogy gyűjtenem magamba, hogy zúzmarás manzárdszobámba bevehessem magam. Már nincs értelme a cigánykályhába való begyújtásnak e késői órán. Egyetlen, kínlódó lehetőség van: a kis, kétlapos rezsót bekapcsolja az ember, izzásánál az arca ég, a háta libabőrbe dermed. Mégis, ez valamit segít. Amíg lelki energiát gyűjtök a zöldre mázolt falépcső megmászásához, olvasok, a gyönge fénynek háttal, a rezsónál süttetve magam.

Vajon mit olvasok? Tolsztojt olvasok, a Hóvihart. Siklik a szán, utasa mit sem tud a kedvező végkifejletről, amelyet a szán legénysége ígér. Odaérnek, igen, biztosan. Fagyott álmában készül a halálra a lélek, föl-fölriad a meleg gondolatokból a metsző valóságra. Talán csak látomás a fénylőn kavargó apró lemezek ködén túl a meleg, sárga fény. Talán csak téli délibáb a teázó. De nem álom: valóban odaérnek, gőz gomolydul ki az ajtón, vastag kabátokba rossz szagú levegőt engednek a fuvarosok és más szibériai népek. A vörhenyes sötétségben duruzsol a szamovár, a forró ital behatol a fagy kérge mögé, és fölolvasztja a lelket. Tea. Micsoda ötlet!

Nincs itthon. Sose teázunk. Ugyan, mitől volna éppen tea? De ha volna is, nem vezetünk valami nagy háztartást. Cukor bizonyosan nincs. A félig föld alatt lévő kicsi konyhában télen a fagy az úr, miként mindenütt a Hegyen; befagynak a vízvezetékek. A hófúvás két és fél méternyi magas torlaszt épít az utcán, elnézel fölötte, azt hiszed, sima hómező. Ha fölébe szállnál, látnád, amint az emberek libasorban vonulnak az egyetlen, még a jó időben levelekkel körülburkolt nyomókúthoz a vödreikkel. Ez azonban nap közbeni program; a magasban zúgó széllel a táj fölött grasszáló kemény fagy üvegsötét éjszakájában lélek sincs, aki észlelhetné, amit én, a fagyott varjak tetemét heverni a hó kérgén. Nyáron zöld vadszőlő dugja be a fejét a konyha plafonra kis horoggal felcsukható ablakán, jó illatú levegő áramlik a doh helyébe. Most cifra jégvirág borítja, gyönyörű, kívül rekeszti a még keményebb fagyot. Alatta a falikút, vastag jégcsap lóg belőle. Nincs víz, hetekig. Nincs tea, nincs cukor, és nincs víz.

Azért megnézem. Az alacsonyka kredencen álló, tapadósra avasodott, csukaszürke festékkel és beleragadt újsággal borított polcon lapos és mély

tányérok, bögrék mellett Yestor leveskocka, poros cellofánzacskóban cérnametélt, kamilla, só. És kristálycukor. Fél zacskóval. No jó, de tea nincs.

A dobozok között összegyűrt, matt zöld zacskó. Nem volt olyan régen, hogy kisgyerekek voltunk a testvéremmel. Valamit innunk kellett, a kecsketej mellett. A grúz tea egészséges, megnyugtatja a gyermeket, erősíti a szívét. Másféle tea nem kapható. Nem baj: a grúz tea királyi ital volt. Ebben a zacskóban az idők elejének teájából van húsz főzetre való. Nem, nem vesztette el az illatát, amely fényes, korai napok sugárzó tengerét idézi föl, amikor még fiatal volt az ember, meg az édesanyja, és a családalapítás jóságosságában fiatal volt még az édesapja. Tea is van. De be van fagyva a víz.

Odamegyek a csaphoz, recsegve elfordul, dárdaként áll ki belőle a jégcsap. Lassan megjelenik egy gyöngytiszta csöpp ott, ahol a jégcsap kiérkezik a csőből. Aztán még egy, aztán halk sustorgás keletkezik, és csöpp csöpp után gurul lefelé, majd vékony vízszál indul a jégcsap mentén. És amikor a jégcsap kristályos csengéssel darabokra törik a falikútban, már tele van a hóízű, maróan hideg vízzel a teáskanna.

Tíz perccel később elölről süt a piros izzás, bennem dalol a tea, ujjaim hegyétől az orrom végéig egységbe fogva azt, aki a fagyos világban már-már lemondott a meleg napokra irányuló vágyáról is. Csöndben gőzölög a tavasz a cirmos bögrében, fenséges illattal lebbentve vissza a telet, amely hiába próbálkozik, hogy ordas gonoszságában hátulról elérje a Csodáról elmélkedőt.